

DE VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: ESF+ Vlaanderen 2021-2027: Uitvoering van het Vlaamse ESF+-programma 2021-2027 in het kader van het cohesiebeleid

Met deze mededeling onderschrijft de Vlaamse Regering de beheersstructuren voor de uitvoering van het Vlaamse ESF+-programma 2021-2027 (Europees Sociaal Fonds plus).

Het Vlaamse ESF+-programma 2021-2027 beoogt een versterking van de Vlaamse arbeidsmarkt, meer mensen aan het werk, een versterking van de vaardigheden van de beroepsbevolking, met aandacht voor de meest kwetsbaren.

Deze mededeling toont ook de definitieve middelenverdeling (in lopende prijzen) en de samenstelling van de beheerstructuur (Monitoringcomité).

1. SITUERING

A. Beleidsveld/Beleidsdoelstelling

Beleidsdomein: Werk en Sociale economie
Beleidsveld: Werk

Deze mededeling gaat in op het programma ESF+ 2021-2027 van het Europees Sociaal Fonds plus.

Conform de Beleidsnota Werk en Sociale Economie coördineert het Departement Werk en Sociale Economie het beheer en de uitvoering van het Vlaamse ESF-programma. Binnen het departement wordt die opdracht opgenomen door de afdeling Europese programma's, voorheen afdeling ESF en Duurzaam ondernemen.

B. Vorige beslissingen

De Vlaamse Regering onderschreef voorheen regelmatig de toegevoegde waarde van het ESF-fonds, de cohesiefondsen en de EU-samenwerking in het algemeen.

Dit gebeurde onder meer via:

- Visie van de Vlaamse Regering i.v.m. de toekomst van de Europese Unie, 30 september 2016
- Mededeling aan de Vlaamse Regering “Oriënterende elementen voor een Vlaams standpunt over het cohesiebeleid na 2020, dd. 28 juni 2017.
- Standpunt van de Vlaamse Regering aangaande het Meerjarig Financieel Kader, dd. 14 december 2018

Meer specifiek werd op 17 december 2021 een nota aan de Vlaamse Regering besproken en goedgekeurd aangaande de indiening van het Vlaamse ESF+-programma 2021-2027 bij de Europese Commissie voor finale goedkeuring.

2. INHOUD

2.1 Situering

Op 2 mei 2018 heeft de Europese Commissie een voorstel voor het volgende meerjarig financieel kader (MFK) 2021-2027 vastgesteld. Vervolgens publiceerde de Europese Commissie op 29 mei 2018 de voorstellen van Verordening voor de Europese structuur- en investeringsfondsen (Verordening gemeenschappelijke bepalingen, EFRO-Verordening, ESF+-Verordening en Interreg-Verordening). Tijdens de Europese top van staats- en regeringsleiders van 18 tot en met 21 juli 2020 werd een akkoord gevonden over het volgende MFK 2021-2027 en een Europees herstelfonds (Next Generation EU). De onderhandelingen tussen de Europese Commissie, de Europese Raad en het Europees Parlement over de voorstellen van Verordening voor de Europese structuur- en investeringsfondsen zijn eveneens afgerond. De finale verordeningen van het cohesiepakket werden op 30 juni 2021 definitief goedgekeurd. Voor het ESF+-programma zijn volgende Verordeningen relevant:

- Verordening (EU) 2021/1060 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021 houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds Plus, het Cohesiefonds, het Fonds voor een rechtvaardige transitie en het Europees Fonds voor maritieme zaken, visserij en aquacultuur en de financiële regels voor die fondsen en voor het Fonds voor asiel, migratie en integratie, het Fonds voor interne veiligheid en het Instrument voor financiële steun voor grensbeheer en visumbeleid;
- Verordening (EU) 2021/1057 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021 tot oprichting van het Europees Sociaal Fonds plus (ESF+) en tot intrekking van Verordening (EU) nr.1296/2013.

Zij voorzien de opstelling van:

- partnerschapsovereenkomsten tussen de Europese Commissie en de Lidstaten;
- programma's op nationaal/regionaal niveau.

Het Belgische Partnerschapsakkoord werd op 15 juni 2022 ingediend en op 14 december 2022 goedgekeurd.

Het ESF+-programma werd voorbereid door de afdeling Europese Programma's van het departement Werk en Sociale Economie. Tijdens dit voorbereidingsproces werden verschillende consultaties en overlegmomenten gehouden met de relevante Vlaamse stakeholders, zoals administraties, sociale partners en middenveldorganisaties. Het ESF+-programma werd goedgekeurd door de Europese Commissie op 16 december 2022.

2.2 ESF+ Vlaanderen 2021-2027

2.2.1 Inhoud

Het programma is opgebouwd volgens het opgelegde model en conform de EU-richtlijnen, met als voornaamste onderdelen:

- Programmastrategie;
- Prioriteiten en specifieke doelstellingen;
- Financieringsplan;
- Horizontale en thematische randvoorwaarden;
- Programma-autoriteiten;
- Partnerschap;
- Communicatie

Het ESF+-programma onderschrijft de globale beleidsdoelstelling 'Een sociaal en inclusiever Europa door de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten' van artikel 5 van de Europese Verordening (EU) 2021/1060 en de algemene en specifieke doelstellingen van het ESF+ uit artikel 3 van de ESF+-Verordening (EU) 2021/1057.

Het programma 2021-2027 bestaat uit 5 inhoudelijke prioriteiten, waarmee in totaal 6 specifieke doelstellingen uit de ESF+ verordening gevat worden, met onderstaande budgetallocatie:

Prioriteit 1 - Toegang tot de arbeidsmarkt

Vlaanderen wil de werkzaamheidsgraad verhogen naar 80%. Met deze prioriteit streeft het ESF+-programma een toename van de uitstroom naar werk van niet-werkende werkzoekenden na, een hogere deelname van niet-beroepsactieve groepen aan de arbeidsmarkt en een doeltreffend retentiebeleid. Het ESF+-programma zet onder andere acties op die direct interveniëren op het individu, op de relatie tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en op het structureel versterken van de toegang tot de arbeidsmarkt van de beoogde doelgroepen.

Prioriteit 2 - Sociale Inclusie

Het ESF+ programma zet met 'Sociale inclusie' sterk in op het versterken van de basisvoorwaarden van arbeidsmarktparticipatie en volwaardige deelname aan de samenleving en neemt het integrale traject, van bijvoorbeeld niet-beroepsactieve groepen en mensen in armoede, in het vizier.

Prioriteit 3 – Levenslang Leren

Specifieke Doelstelling - Het versterken van de opleidingsparticipatie en vaardigheden

Binnen deze specifieke doelstelling ondersteunt het ESF+-programma acties die direct investeren in de competentieversterking van het individu, bijdragen aan het stimuleren van levenslang leren, aan het uitbouwen van een echte leercultuur in organisaties en bedrijven en het ondersteunen van duurzame loopbanen waarin leren een continu gegeven is. Op die manier draagt het ESF+-programma bij tot het objectief om de opleidingsparticipatie in Vlaanderen te verhogen.

Specifieke doelstelling – Inclusief Onderwijs

Vanuit de ambitie om de gelijke uitkomst van onderwijs en de ongekwalificeerde uitstroom van jongeren in het onderwijs in Vlaanderen te verbeteren, zet het ESF+-programma met deze specifieke doelstelling acties in ten aanzien van de volledige schoolloopbaan van leerlingen. Deze acties passen in een geïntegreerde ketenbenadering die vertrekt van het kleuter- en basisonderwijs tot het secundair en hoger onderwijs en de transitie van jongeren naar de arbeidsmarkt.

Prioriteit 4 - Investeren in werkbare jobs en inclusieve arbeidsmarkt

Binnen deze prioriteit werkt het ESF+-programma aan het creëren van duurzaam werk en het verhogen van het werknemerswelzijn van werknemers in Vlaamse organisaties. Er zullen acties worden geformuleerd die gerelateerd zijn aan het werkbaar maken van het werk, aan het versterken van leiderschap en het stimuleren en ondersteunen van een inclusieve arbeidsmarkt.

Prioriteit 5 – Sociale Innovatie

Met deze prioriteit is er aandacht voor het stimuleren van sociale innovatie in Vlaanderen, het ondersteunen van innovatieve dienstverleningen ten aanzien van het versterken van sociale inclusie, levenslang leren, werkbare jobs, inclusief onderwijs en de toegang tot de arbeidsmarkt. Tevens geeft het ESF+-programma met deze prioriteit mee vorm aan het Transitieprogramma leven, leren en werken in 2050 (Visie 2050)

2.2.2 Financiering en budgetdoelstellingen

In overeenstemming met de intra-Belgische verdeling van de cohesiemiddelen, sommeert het totaal ESF-budget voor de periode 2021-2027 tot 432 miljoen euro.

Dit geeft volgende budgetverdeling (in euro, lopende prijzen):

Prioriteit	TOTAAL
Prioriteit 1 Toegang tot werkgelegenheid	64.907.549
Prioriteit 2 Sociale Inclusie	110.470.526
Prioriteit 3 Levenslang leren	166.045.742
Prioriteit 4 Investeren in werkbare jobs en inclusieve arbeidsmarkt	40.567.220
Prioriteit 5 Sociale Innovatie	33.334.615
Totaal excl Technische Bijstand	415.325.652
Technische Bijstand	16.613.017
Totaal incl Technische Bijstand	431.938.669

Voor Limburg als transitieregio werd afgesproken dat 13,2% van de beleidsmiddelen (ten opzichte van middelen exclusief Brussel) ten goede zullen komen aan Limburg.

Gelet op de mogelijke ESF-steunpercentages (40% voor meer ontwikkelde regio's en 60% voor transitieregio Limburg) komt dit overeen met een totaal programmabudget van 979 miljoen euro.

2.2.3 Beheersstructuren

Wat de beheers- en uitvoeringsstructuren betreft, worden voor de programmaperiode 2021 - 2027 geen fundamentele wijzigingen in de bestaande structuren voorzien.

Beheerautoriteit en Programmasecretariaat

De functie van Beheerautoriteit wordt opgenomen door de afdeling Europese Programma's van het Departement Werk en Sociale Economie. De functies van de Beheerautoriteit worden opgesomd in artikel 72 van de Verordening (EU) 2021/1060 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021 houdende de gemeenschappelijke bepalingen. Zo is de beheerautoriteit verantwoordelijk voor de selectie van concrete acties, voor het programmamanagement en voor het ondersteunen van de werking van het monitoringcomité. Voor die laatste opdracht voorziet de beheerautoriteit in een programmasecretariaat.

Zowel de VDAB als het Departement Onderwijs en Vorming zal telkens optreden als intermediair orgaan. Dit is een publiek-of privaatrechtelijke instantie die handelt onder verantwoordelijkheid van een beheerautoriteit of die namens een dergelijke autoriteit taken verricht (art. 2 Gemeenschappelijke bepalingen). Zowel VDAB als het Departement Onderwijs zullen verantwoordelijk zijn voor het beheer en controle van de uitvoering van het deel van het programma.

Monitoringcomité (voorheen Comité van Toezicht)

De taken van het Monitoringcomité worden opgesomd in artikel 40 van de Verordening (EU) 2021/1060 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021 houdende de gemeenschappelijke bepalingen. Het Monitoringcomité (MC) is niet verantwoordelijk voor de selectie van de projecten, maar wel voor het vastleggen van de principes over de methodologie en de criteria voor de selectie van de projecten. Het Monitoringcomité monitort de uitvoering van het programma en komt samen om de globale voortgang van het programma te bespreken. In grote lijnen omvatten ze de opvolging van de uitvoering en evaluatie van het programma, het goedkeuren van wijzigingen aan het programma, de communicatie van het programma en het eindverslag.

Met het oog op de verdere continuïteit van de beheersstructuren, en gelet op de verschillende samenstelling, behouden het Vlaamse ESF+ en EFRO-programma elk een afzonderlijk Monitoringcomité. Om het beheer, de controle en audit verder te vereenvoudigen, alsook de onderlinge synergiën en coördinatie te versterken wordt eveneens een overkoepelend Comité opgericht dat minstens jaarlijks samenkomt (de samenstelling van dit overkoepelend Comité bestaat uit de samenvoeging van het Monitoringcomité van EFRO en ESF+).

Voor een goede ambtelijke samenwerking rond gezamenlijke thema's en om goede praktijken uit te wisselen wordt het maandelijks overleg tussen de beide beheerautoriteiten verdergezet.

Verder zullen beide programma's de subsidiabiliteitsregels verder op elkaar afstemmen en maximaal gebruik maken van de mogelijkheden van vereenvoudigde kostensoorten zoals voorzien in het voorstel van Verordening.

In de vorige programmaperiode 2014-2020 maken EFRO en ESF+ al gebruik van een gemeenschappelijke vereenvoudigde kostensoort voor al hun subsidieprojecten. (Standaarduurtarief - SUT). Beide fondsen maken nu al gebruik van onder meer standaardkosten, forfaits voor directe en indirecte kosten, en lump sums.

Voor het Monitoringcomité ESF+ 2021-2027 wordt de volgende samenstelling voorgesteld:

- De ministers van de Vlaamse regering bevoegd voor Werk, Economie, Innovatie, Sociale Economie, Onderwijs, Welzijn, Integratie, Armoedebestrijding, Begroting en Buitenlandse betrekkingen
- De ESF+-beheerautoriteit
- De departementen Werk en Sociale Economie, Onderwijs & Vorming, Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid, Omgeving, Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
- De Vlaamse dienst voor arbeidsbemiddeling en beroepsopleiding (VDAB)
- Het Vlaams Mensenrechteninstituut (tot aan de oprichting vertegenwoordigd door het Agentschap Binnenlands Bestuur)
- De sociale partners (VOKA, Unizo, Boerenbond, ABVV, ACV, ACLVB, Verso)
- Het middenveld en de ngo's via de Verenigde Verenigingen
- De VVSG, stad Antwerpen en stad Gent
- De Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC)
- Provinciebestuur Limburg
- De Vereniging van Vlaamse Provincies
- De Europese Commissie, DG EMPL, als waarnemend lid

Conform de regelgeving van de Europese Commissie kan vanaf deze nieuwe programmaperiode geen onderscheid meer gemaakt worden tussen leden met een effectieve en een raadgevende stem. Afhankelijk van de agenda kunnen experts worden opgeroepen, zoals bijvoorbeeld de Audit Autoriteit, of vertegenwoordigers van de beheerautoriteiten van de andere Belgische ESF+-programma's.

Het monitoringcomité kan subcomités oprichten die verantwoordelijk zijn voor een onderdeel van het takenpakket van het monitoringcomité.

Het Monitoringscomité wordt voorgezeten door de ESF+ Beheerautoriteit, opgenomen door de Afdeling Europese Programma's van het Departement Werk en Sociale Economie. .

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw,

Jo BROUNS